

Splitsning av akterstag m.m.

Att göra lite snygga splitsar är ett trevligt vinterjobb och det är inte speciellt svårt om man har en bra handledning att följa. Förutom att det ser bra ut så är en splits också betydligt starkare än en knop så det kan finnas anledning att fixa splitsar i stället för knopar på diverse taljor som t.ex. storskot.

Om akterstaget börjar se tråkiga ut eller börjat fransa sig kan det vara läge att skaffa nytt i ren dyneema. Samma gäller om man använder backstag. De blir både lättare och billigare än nya stålwirar. Backstag och akterstag i dyneema går att beställa färdiga från bl.a. Benns men det är väldigt lätt (och betydligt billigare) att köpa lina på löpmetar och göra splitsarna själv i stället.

Hur gör man?

På Youtube finns en massa filmer som visar hur man gör olika splitsar på diverse typer av tampar – både treslagna och flätade. Själv tycker jag dock det är rätt knepigt att hänga med i de olika momenten och blir tvungen att sitta och spola fram och tillbaka i filmerna för att verkligen se hur man gör. Så jag föredra därför instruktioner med text och bilder i stället.

Det finns en app – **Rope Splicing** – från Premiumropes som kan laddas hem till telefon eller padda som är väldigt bra och som visar hur man gör en mängd olika splitsar bild för bild (och ibland med lite text också). Vill man ändå se filmer så finns sådana på deras hemsida <https://www.premiumropes.com/splicing-rope/splicing-instruction-videos>. Robline har också några bra splitsinstruktioner som finns på <https://www.roblineropes.com/services/splicing/> liksom Carlmarks <https://www.carlmarks.se/advice/link3.php>. Bl.a. finns instruktioner till hur man splitsar ändlös lina till t.ex. rullflock vilket faktiskt är rätt lätt om man följer anvisningarna.

Fr. v. akterstag för Neptunkryssare i 4 mm dyneema, backstag i 5 mm dyneema, kicktalja och backstagstalja i 8 mm flätad polyester.

Verktyg

Förutom bra instruktioner behöver man också en del verktyg. Här finns en bild på det som jag använder:

- Splitsnålen längst till vänster är nödvändigt att ha om man ska splitsa ren, skalad dyneema (dvs. dyneema utan hölje). Kan köpas på t.ex. Bennis men annars kan man böja till en gammal cykeleker som man skulle råka ha en sådan hemma.
- Till höger om splitsnålen finns s.k. Selma-nålar. Finns i olika dimensioner för olika tjocklek på linorna. Inte nödvändiga vid splitsning på ren dyneema (då klarar man sig med splitsnål) men behövs när man splitsar lina med både hölje och kärna (som kicktaljan och backstagstaljan på första bilden ovan).
- Maskeringstejp el. liknande för tillfälliga taglingar under arbetet.
- Keramisk kniv (eller ännu hellre en keramisk sax). Dyneema-lina går inte att klippa eller skära av med en vanlig sax/kniv. Saxen är lite dyrare och mer användbar vid splitsning medan kniven också kan användas för nödsituationer ombord som att t.ex. kapa en spinnakergaj i dyneema.
- Märkspik för att kunna öppna höljet på dubbelflätade linor (eller splitsa treslagen förtöjningstamp).
- Taglingsgarn, märkpenna och segelmakarhandske (den sistnämnda framförallt bra att ha när man ska göra taglingar).

Backstag och akterstag

Backstag och akterstag görs i ren dyneema. Mät de gamla stålwirarna och lägg på en meter för splitsmån när du köper dyneemalinorna. Ett akterstag bör göras i 6 mm dyneema och ev. backstag i 8 mm. Har du en mast med hakterminaler för backstagen måste du köpa speciella sådana för att trä dit linorna på (se bild nedan).

Det knepiga kan vara att få rätt längd på backstag/akterstag då ju själva splitsarna själ utrymme. Det är heller inte bara att mäta hur långt insticket ska vara då själva insticken gör att tampen blir lite kortare (p.g.a. att den ju får en "kärna" från insticken). Det bästa är att markera på linan t.ex. en meter från änden och sedan se hur långt avståndet blir mellan märket och innerkant öglesplits vid färdig splits. Detta mått kan man sedan använda när man gör splitsen i andra ändan av linan.

Öglesplits på dubbelflätad lina

Generellt sätt så är det enklaste splitsarna de man gör på ren dyneema medan det kan vara knepigare att splitsa linor med både hölje och kärna (oavsett om de är i dyneema eller polyester). Där kan det behövas en del trixande (som att banka på linan med en hammare) när man ska "mjölka" tillbaka höljet vid avslutning av splitsen. Men även sådana tips finns i appen Rope Splicing. Så följer man bara anvisningarna noga så är det rätt lätt. Sen är det också mycket lättare att splitsa nya linor än sådana man redan använt.

Splits på ändlös lina

Även splitsar på ändlös lina (för t.ex. code 0/1 eller rullflock) går rätt lätt att få till om man följer instruktionerna noga. Utmaningen här kan vara att man många gången måste göra splitsen på plats i båten i stället för vid köksbordet. För att få rätt längd på den slutliga linan så har man också oftast bara en chans att få till en bra och snygg splits som löper lätt genom rullen (till skillnad mot en ögonsplits som man oftast bara gör en ena änden av linan och därför kan ha lite extra tamp från början om det inte skulle gå bra vid första försöket).

Lycka till!

Göran Haglund – Omega 42 Anandra och Neptunkryssarna 201 Pärlan och 268 Sjöfröken II